

„Soča“

Izhaja vsak petek o pol dne in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4-40,
pol leta 2-20,
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravitelstvu.

„Primerje“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi torek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

S O Č A

(Izdaja za deželo.)

Oznaniila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 kral,
7 2
6 3

Večkrat — po pogodbi, — Za večje črke po postoru.

Posamne številke dobivajo se v tabakarnah v Nunske ulici in v Solski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravitelstvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rekopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravitelstvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dragotin Strucelj.

— „Bog in narod!“ —

Tiska in zalaga „Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Krmpotič).

Jugoslovanska zveza.

Naši čitatelji se gotovo spominjajo člankov pod gornjim naslovom. Takratna naša vroča želja se ni izpolnila! Ali polagoma je vendar nastal vsaj mali slovensko-hrvaški klub državnih poslancev, prvi korak k boljšemu.

Letos smo pa priobčili celo vrsto člankov, ki so razpravljali razmerje Slovencev do konservativcev, do Dipaulijevih katoličanov in kršćanskih socijalistov; dolgi razpravi kratak konec je bil: — da vsi slovenski in hrvaški državni poslanci na Dunaju se morajo združiti v en sam, v jugoslovanski klub. In prav radi teh člankov je doživela „Soča“ znani vihar, da je vsled tega letošnje leto gotovo najvišarnejše v nje dosedanjem 25-letnem življenju.

Ali zdaj se, da jugoslovanska zveza je dovršen čin, kateri smo naznanili že danes teden v brzojavki z Dunaja. Kakor je bilo že ondi naznanjeno, v soboto so objavili naši dnevniki izjavo, katero prinašamo danes i mi. Ta znamenita, veliko let zaman pričakovana izjava slovenskih in hrvaških državnih poslancev se glasi doslovno takole:

„Danes so se na poziv g. dra. Laginje zbrali na skupno posvetovanje naslednji slovenski in hrvaški državni poslanci: gg. Biankini, Borčič, Dapar, dr. Ferjančič, dr. Gregorčič, dr. Gregorec, Koblar, Kušar, Perič, dr. Laginja, Nabergoj, Pfeifer, Povýš, Robič, Spinčič, dr. Šusteršič in Višnikar.

Uvažuje željo, katera se je od več strani javno izrekla, da bi se namreč v novem državnem zboru vsi slovenski in hrvaški poslanci za uspešno delovanje združili v jedinstven parlamentarni klub, izjavili so že na tej prvi razpravi zastopniki vseh strank soglasno, da je vkljub vsem načelnim razlikam, ne samo mogoče, nego, gledé na dolžene izkušnje in na korist naroda, upravi potrebno, da hrvaški in slovenski poslanci v prihodnjem državnem zboru osnujejo med seboj parlamentarno skupino v svrhu odločnega, solidarnega postopanja v narodnostnih in gospodarskih vprašanjih; izrekli so nadalje, da oživotvorenje te namere prepuščajo volitvom raznih političnih strank v posameznih pokrajinah, ter so izjavili zastopniki vseh strank, da so njih vodstva pripravljena stopiti v za to potrebne dogovore,

Po nujnih opravilih zunaj Dunaja zadržani poslanci: gg. dr. Bulat, grof Coronini, dr. Klaič, vit. Šupuk in Vošnjak izjavili so posredno svoje soglasje.

Dunaj, 26. novembra 1896.

„Edinost“ je dostavila te-le besede:

„Radostnim srcem in nadahnuti entom hvaležnosti do vseh gospodov poslancev, pozdravljamo ta njih rodoljubni sklep. Ta njih sklep smemo imenovati epohalnim dogodkom v našem narodnem življenju: s tem sklepom je zasijala zvezda naše v boljšo bodočnost. A mi se nismo vzradostili le na sklepu samem, ampak tudi na njega utemeljevanju. Poslanci pravijo, da združjenje ni le mogoče, ampak tudi **upravi potrebno**; z ozirom na korist naroda. Blagoslovljeno bodi to evangelje — slozega dela za bodočnost naroda hrvaško-slovenskega! Mi ne govorimo radi o svojih zaslugah in o svojih uspehih, ali to pot si ne moremo kaj, da ne bi izjavili, da občutimo neko posebno zadovoljenje, ker se je vendar približala svoji rešitvi ideja, za katero smo se ravno mi borili vztrajno, dosledno in vsemi skromnimi silami svojimi.“

„Obzor“ piše: „Vsi Slovani monarhijske pozdravljajo velikim veseljem ta rodoljubni sklep hrvaških in slovenskih poslancev. Tržaška „Edinost“ ga nazivlje epohalnim dogodkom ter veli, da je s tem sklepom zasijala zvezda naše v boljšo bodočnost. V živem spominu je, kako je naš list še posebno vztrajno in skozi več let zagovarjal zasnovanje ideje jedinstvenega jugoslovanskega kluba. Razepljeni in priklopljeni na Hohenwartov klub slovenski zastopniki v dunajskem parlamentu niso mogli voditi nikake odločne in uspešne akcije. Z ustrojenjem jugoslovanskega kluba zadaj se sicer smrtni udarec Hohenwartovemu klubu, ali Hrvatje in Slovenci nimajo nikakega vzroka, da bi obžalovali njega razpad.“

„Hrvatska domovina“ piše:

„Kakor na nas, tako je gotovo ta vest najugodnejše delovala na vse poslušne misleče in čuteče rodoljube. Kakor je bilo že ondi naznanjeno, v soboto so objavili naši dnevniki izjavo, katero prinašamo danes i mi. Ta znamenita, veliko let zaman pričakovana izjava slovenskih in hrvaških državnih poslancev se glasi doslovno takole:

Soglasnost, s katero so pritrdili tej misli, toliko oni, ki so bili na sestanku, kolikor oni, ki niso mogli priti, je najboljši dokaz, da je bil že skrajni čas, da se vsaj v tečajih, skupnih vsem strankam, doseže solidarnost v delu in postopanju; a mi smo trdno uverjeni, da danes priznani ukupni temelji bodo tekom časa v skupnem delu malo po malo delovali na zblizanje tudi v načelnih stvareh.

Mi vemo, da si bodo to tako tolmačili tudi neprijatelji naroda slovenskega in hrvaškega, vemo dobro, da se bodo bali, da bi se iz tega moglo poroditi medsebojno zblizanje tudi ostalih Slovanov — Srbov, Čehov in Poljakov, s čemer ne bi bil samo paralizovan, ampak tudi porušen upliv Nemecev in Madjarov. Zato bodo skušali viribus unitis očitno in tajno pokopavati patrijotično delo.

Ne sila in ne moč, ne materijalna in ne fizična, ne daje Nemecev in Madjarov premoči nad nami, ampak **jedno le naša razcepjenost** in partikularizem, ki nam ne dopušča, da bi odprli oči in da bi videli, kako nas izkoriščajo drugi v svojo korist. Poleg zdravih oči ne vidimo mi slepci, da se preko nas spajajo osnove Nemecev, Madjarov in Italijanov, ter da prvi ne bodo mirno spali poprej, nego da svojo zemljo spoje z jadranskim morjem; a drugi silijo isto tako preko nas do morja, a tretji silijo preko morja v naše pokrajine.

Proti temu se nam je boriti z obmi in nohti, rokami in nogami. Delati nam je na to, da se naš jok in naše solze spremene v veselje.

Svoboda — ta zlata beseda nam je ukupna vsem. S tega stališča pozdravljamo z veseljem ta novi pojav v patrijotičnem delovanju slovenskih in hrvaških poslancev.“

„Slov. Narod“ piše med drugim:

„Jasno je v izjavi povedano, da mora biti podlaga združenju skupno delovanje v narodnih in gospodarskih vprašanjih. To je gotovo podlaga, na kateri vsi slovenski poslanci lahko vzajemno delujejo. Mi smo sami v svojem listu že opetovano naglašali, da narodne koristi morejo in morajo združiti vse. Veseli nas, da so do tega prepričanja prišli slovenski državni poslanci vseh strank. S tem so močje narodnim in gospodarskim vprašanjem priznali neko prednost pred drugimi političnimi vprašanji. Za naše slovenske razmere je to le pametno, ker mi gotovo ne bomo odločevali na pr. o tem, se li naj država vlada konservativno ali liberalno. O tem bodo odločili drugi činitelji brez nas in preko nas.“

Ali državni poslanci so naravnost izrekli, da je združenje slovenskih poslancev na omenjeni narodni in gospodarski podlagi ne le mogoče, temveč vključno vsem načelnim razlikam upravi potrebno. S tem so jasno povedali, da je prazno tisto besedičenje, češ, združenje je nemogoče, ker se ne strinjajo poslanci na pr. v vprašanju glede verske šole. Iz tega lahko izvajamo kot gotovo, da tisti deluje proti narodnim koristim, kdor bi taka nasprotja tiral tako daleč, da bi s tem onemogočeval drugo skupno delovanje. Koalicija naših slovenskih konservativnih poslancev z liberali je bila mogoča, daji je bila popolnoma protinaravna. Tem ložja mora biti zveza slovenskih poslancev raznega političnega mišljenja, ko vendar vse more in mora vezati ljubezen do istega slovenskega naroda! Da se je bila koalicija omogočila, odločila so se tista vprašanja, v katerih se koalirane stranke niso ujemale. Če se je to tedaj zgodilo, ko ni šlo za nobeno narodno korist, toliko ložje se dovoli kaj podobnega sedaj, ko gre za naše narodne koristi. Seveda tega ne zahtevamo, da bi poslanci zatajili svoja ostala načela, temveč samo, da se v takih vprašanjih, ki se ne tičejo narodnosti, daje svoboda, kakor vlada n. pr. v poljskem klubu, pa tudi v protisemitskih parlamentarnih skupinah. Oblašči se pač lahko nekoliko borba v tacih vprašanjih. Sploh naj bi se noben slovenski poslanec v tacih stvareh ne rinil v prve vrste! Le tako bode mogoče, da se združenje enkrat sklenjeno, tudi ohrani.“

Goriški „Prim. List“ je v dveh številkah novembra nekam čisto jasno o namerevanem združenju; dč, kako rečemo, da njegova pisava je bila naravnost neprijazna plemeniti nameri. — V prvi številki t. m. pa je izjavil, da jugoslovanska zveza načelno (jako pametno!) ni nikdar nasprotovala. Med drugimi čitamo tudi te-le vrstice:

„Kršč. slov. socijalna stranka, sestra stranke kat. shoda, se je prva ogrevala in navdušila za ta jugoslovanski klub. . . . Če se bo le-ta oživotvoril, bo tikala zato prva in glavna zasluga kršč. socij. slov. stranki. . . .“

Mi se z njo strinjamo in smo prepričani, da bodo naši kat. narodni poslanci, kakor so sicer navdušeni za jugoslovanski klub, vendar tudi in vsikdar povdarjali čista verska načela svojih strank! Da, mi smo prepričani, da le ta nova toli zaželjena jugoslovanska koalicija ne bo lik zloglasni koaliciji mej kršč. strankami in židovskimi liberali, ne, načela verska ne bodo izžrtana iz političnega načrta kršč. kat. zastopnikov kršč. kat. slov. ljudstva! Sloga in zveza bo — v narodno gospodarskih zadevah!

Načelna razlika bo trajala še nadalje mej posameznimi strankami, če

se ne združijo na versko narodni podlagi, kar mi srčno želimo, kar Bog dal!

Načelna razlika se bo i nadalje javljala v časnikih raznih barv; le tista načelna razlika se bo i zanaprej in še posebej pri prihodnjih volitvah najjasneje kazala in izpričala!

Ves članek je pisan takó, da bi nikdar ne došlo do kaknega sporazumljenja, ako bi vsi merodajni možje takó trmoglavno trobili v jeden rog, kakor dela „Pr. L.“ — Za danes se moramo pa zadovoljiti z izjavo, da niti list novega krškega škofa ni — načelno nasproten jugoslovanski zvezi!!

Vipavska železnica.

(D dalje.)

Načrtana proga sploh, kakor tudi stavilo in lega načrtanih postaj in postajice odgovarja krajevnim razmeram in se proti niso stavili bistveni ugovori. Komisija torej meni priporočiti dopustilo za obravnavanje železničnega načrta ter stavlja, vztraja se na želje udeležencev, sledede nasvete:

a) Radi priklopljenja krajevnih železnic naj se deželni odbor kot bodoči koncesionar sporazumni z upravo južne železnice.

b) Načrtani priklop na obstoječi kolodvor v Gorici odgovarja željam mestne občine, ker je ta postaja kot izhodna krajevnih železnic na tleh mesta Gorice in pada le razširjeni tir v sosedno občino St. Andrež.

Gledé na opazko mestne občine Gorice in trgovinske zbornice na izpeljavo nove proge čez St. Peter, Sempas, Černice proti Ajdovščini, opazila komisija, da se ta proga od izdelovalcev načrta niti ni jemala v poštev, niti je ne more priporočiti komisiji, ker se tej črti zoperstavljajo najneugodnejše talne razmere in bi bila taka železnica po gradbeno- in obratnostnih odnosih mnogo neugodnejša od načrtane proge ob Vipavi.

Na zvezo načrtane proge od Bilj do Rulj nikakor ni misliti.

c) Na želje občin Bilje, Renče, Vogersko in Prvačina radi preložitve črte iz poplavišča Vipave je odgovoriti pri izdelovanju podrobnega načrta na podlagi novih, natančnih poizvedb o razmerah povodenj Vipave in Lijaka. Ker se pa proga mora graditi v preplavišči Lijaka, tam je skrbeti za odkoz z zadostnimi odprtinami.

d) Zahteve občine Ribenberg in sedmerih drugih na levem bregu Vipave ležečih kraških občin za preložitve proge od Km. 12 (t. j. pod Prvačino) do 20-4 (t. j. pri Ajdovščini) od Vipave severno proti državni cesti Černice-Selo-Ajdovščina, komisija ne more priporočiti, ker se ti progi ustavljajo izredno neugodne talne razmere, gledé brežine in meri ter bi se ta proga obnesla v gradbeno-gospodarskem in obratnostnem odnosu mnogo neugodnejše nego ob Vipavi načrtana.

f) Iz istih razlogov ne more se ugoditi želji občine Ajdovščine radi vedenja proge od Km. 23 (Ml. Zablje) proti Cesti ali Sv. Križu.

g) Zahtevi občine Ustje in drugih radi vzdržanja obstoječih poti, odgovori se pri izdelovanju podrobnega načrta in sega ta predmet v sivočasni politični ogled. Ker so si želje občin Miren, Vrtojba in Bilje navzkrižne, ostane naj postaja kakor načrtana v središču. Potrebam biljskih opekarn odgovoriti bi bilo z napravo dovlačnega tira.

Preložitvijo proge iz preplavišča, preloži se tudi postaja Renče.

Postaja Dornberg ostati ima kakor načrtana, ker je najpripravnija točka na izhodu Braniške doline. Preložitve postaje na tla Prvačine in naprava postaje ondi ni nikakor

opravičena, pač pa se svoječasno brez vsake težave napravi postajica.

Postaja Selo ostane naj po načrtu. Vsed želje občine Kamnje imenuje naj se ondolna postajica Kamnje-Kodrovi.

Postaja Zablje se ne more preložiti iz gori navedenih vzrokov in ker je nje lega ob cesti jako ugodna.

Postajica Ustje na Kranjskem ostane naj kakor je.

Želji občine Ajdovščine, naj se primakne postaja kolikor moč h kraju, se odgovori potem, ko se izreče iskatelj koncesije.

Radi meri in lege dovoznih cest k načrtanim postajam ni bilo nikakih ugovorov. Te ceste naj se izvedo 6 metrov široke. Ker radi naprave ni uobenege deželnege zakona, moral se bode iskatelj koncesije z udeleženci posebej dogovoriti.

Na Kranjskem se bo držali voljavnih obstoječih zakonov.

Zahtevam e. in kr. vojnega ministerstva se ugoti po izjavi prošilcev koncesije.

Na podlagi tega mnenja je sprejeto visoko e. kr. železniško ministerstvo po dogovoru z vis. e. kr. vojnim ministerstvom predloženi načrt. Ta odgovarja skoro po vsem za opisanemu. Vendar zdi se potrebno poudariti še enkrat ta od visoke vlade sprejeti splošni načrt, na podlagi katerega so lma izdelati podrobni. Železnica pričena v postranskih tirih ob izhodu kolodvora južne železnice skoro do Trzanske ceste. Pri Ciprijančevem prestopi cesto, zavije čez Vrtojbično cesto ter se ustavi v drugi postaji Renče v sohi med skladovno cesto iz Bilj v Renče in iz Renče proti Ovečjdrugi. Ob 9 km. preseče Lijak v sredi med Cesto in Vipavo. Nad vipavskim mostom se približa reki, katero premosti pred 13 km. ter se ustavi v tretji postaji Dornberg pod izhodom ceste iz Braniške doline. Premostivši Vipavo v drugi se zgubi v 300 metrov dolgem prerovu nad Rojci ob 15 km., Kjer se tičeta Cesta in Vipava ob 15 1/2 km. prestopi Cesto in ostaja odleđ vedno tik Vipave. Postajica Selo leži kakih 200 m. od Fuzine ob km. 16 1/2.

Postajica Kamnje-Kodrovi se tiče ceste od Rebka na Britof ob 21 km., postaja Zablje one od Ceste na Vel. Zablje in Šmarje ob 23 km. Pod Malimi Zabljami zavije železnica dalje ob Vipavi do pod Ustja v postajico ob km. 27. Od tod se obrne železnica naravnost na sever, tako da je črta od Ustja do Ajdovščine skoraj v navpični meri na ono ob Vipavi. Ob km. 29 1/2 zavije v močnem loku pod Ajdovščino na zahod nazaj, kjer je postaja pri Patrihu ob km. 29-8 do 30-2.

Postaji Bilje in Zablje imate 300 m. dolžine, Selo, Kamnje-Kodrovi in Ustje imajo po 200 m., Renče ima 350 m.; Dornberg in Ajdovščina imata po 400 m.

Velike postaje so Gorica, Dornberg, Ajdovščina. Navadne postaje so Bilje, Renče, Zablje. Male postaje ali postajice so Selo, Kamnje-Kodrovi in Ustje. Po višini nad morjem leži proga pod Gorico 70-6 m. pri Biljah 55 m., pri Renčah 48 m. pri Dornbergu 58 m., v Rojskem prevozu 69 m., istotoliko pri postaji Selo, Kamnje-Kodrovi 75 m. Zablje 78 m., Ustje 86 m., Ajdovščina 106 m.

Brežine ali napetosti ima proga od Gorice do Bilj 8 metrov na kilometer ali 8‰, toliko od Dornberga do Sela, od 15-5 km. do 20 km. 5 do 6‰ od tod (Kamnje-Kodrovi) do 27 (Ustje) zopet 8‰ od tod do Ajdovščine pa največ t. j. 12 metrov na kilometer. Najdaljša popolnoma prema črta je od km. 8-954 do 10-723 med Renčami in Prvačino, dolga torej 1769 m.

Čez Vrtojbično vede cestovod ali vialdukt s štirimi odprtinami. Mostovi so: čez Lijak 15 m., dva čez Vipavo pri Dornbergu po 60 m., čez Dornberski potok ob postaji 10 m., čez potok Konjščak pod Batujami 10 m., čez Vrtoviski potok 15 m. dolžine.

Polmer lokov in krivulj železnice ne sme znašati nikjer pod 300 m., in se ne sme spenjati više nego 8 metrov na km. tako, da utegne voziti vlak 50 vozov 50 km. na 60 minut.

Železnica se zgradi po načelu, da nima služiti zgolj krajevnim koristim. Postajo Usje gradijo je tako, da se da ob svojem času razširiti v glavno postajo.

Po tem načrtu in po teh pogojih se je pričelo izdajanje podrobnega načrta letos v jeseni.

DOPISI.

Iz Vipavske doline. — (O vipavski železnici). — Gospod urednik! V zadnji števec „Soče“ ste zazeleli, naj bi bilo konec polemiki o vipavski železnici. Toda tega ne. Ako ste dovolili nasprotniku dvakrat, tiste tudi meni ta čast. Sicer ostane moja čast na videz oskrnjena in jaz sem glede svojih trditvev v neki čudni luči prikazan. Zato torej še nekaj, a na kratko, o tem, in sicer le v odgovor na zadnji dopis.

Trinajst vrst dopisov v zadnji štev. iz Vipavske doline podpisani in jaz in se strinjam z njim. — Glede na poplavlje pa moram omeniti, da ob velikih povodnjih stopa res Vipava daleč čez bregove, a nikdar ne dosega sveta, po kojem je merjena črta za železnico. Že mnogo let imam priliko opazovati in vsak dan videti skoro ves oni svet, zato torej vem; a to vedo in potrde in stari ljudje. Tudi pok. Peruzzi je baje to zatrdil in dokazoval, zlasti za dolnji del pri Dornbergu. — Letos je tudi pač bilo dovolj povodnji za opazovanje in prepričanje. Sicer pa, če nismo več kot „zapuščeni otroci Eve“, moramo vedar utakati, da se pravna ta reka, ki zdej po najboljšem avetu dela tako škodo. (V ta namen so bili svoj čas že neki shodi). In glejte, potem bo še menj poplavljanja in bolezn! — Nekoliko večji ali manjši stroški, ki bi nastali od Dornberga do Ajdovščine po sedanjem žel. načrtu, pač ne prihajajo v poštev, ni pa še določeno, da bi tu bili in koliko bi bili večji. Po sedanjih črti je svet nekako bolj raven, a materialna za posipanje ne manjka v reki ter v njo tekočih potokih (Stari polok, Koševci in Kozjeparski). V zatliju je tod pa tudi bolj, mnogo bolj. Ali ni manjša res, da morajo poštni voz, ki ni prelahak, včasih po strle na vrhah pridrževati in s kamnjem obtežiti, da ga, šločega prek Čavna, veter ne zvrne? Vipavska burja ni menda mnogo šibkeja od one, o koji smo pred par leti čitali, da je nekje pri Istri na Krasu zvrnila železnične vozeve.

Glede nepravilnega ozračja tudi ne vem, če koga g. dopisnik uveri. — Morebiti da res ni najzdravejši kraj tu, a kako strašno mora biti šele ob Dornbergu in nize po vseh onih krajih in vaseh, stoječih tik ob mirni, vedno še počasneje tekoči reki! Kar pravi o Brjah glede bolezn, naj izve, da vsaka, zlasti kužna ali nalezljiva bolezen se n. pr. v bližnjem Rihembergu navadno prej pokaže in je zlasti v glavni vasi za polovico hujska in pogostejša nego v Brjah. In vendar Rihemberg ni pri Vipavi, temveč ob skoro vedno suhi Branici. Jaz z enim, da imajo žabljice in Brje bolj ozračje nego n. pr. Idrija in Ljubljana. Tudi če se ozremo na staranje ljudstva, mogel bi mu naštetih več oseb, ki so celo nad 100 let doživele v teh občinah. — Meni se tedaj zdé vse te napominane nevarnosti in bolezn kar nekaka „velegrajska kuga“, koja so iznašli menda tudi večaki! Da ni ta pest zemlje naseljena, ni krivo tedaj ozračje, niti toliko povodnji, temveč so drugi vzroki, in Podčavenci nimajo tako daleč svojih posestev, kakor bi kedo mislil po g. dopisnika pisanju. Svet od vode in se delj nego je merjena žel. črta je brez izjeme tostranskih občin.

Dalje me hoče vloviti g. dopisnik s „Kazipotom“. Jaz sem zadnjič isto tako našel občine po „Kazipotu“. Rihemberg z Brjami, Šmarje, Gabrje, in Sv. Križ z okoli 6500 prebivalci, in nasprotno podčavenske občine, katere je g. dopisnik navel v prejšnjem dopisu, z okoli 6100 lj., seveda brez Križa in Šempasa, kateri je šele sedaj on pritaknil in pod Čaven vtel, da lepše izhaja s številkami. Jaz bi lahko pristel prebivalce Ustja, Planine, nekaj Krasa, Dornberg in bi tudi lepše izhajal. Šempas bi se pač moral spogledati vis-a-vis s Prvačino in Dornbergom in tako rešiti „lukamatijo“ tam, nepravilnega zraka. — Kako mislijo občine o črti, imam tudi jaz podpisati ali pa ustno izjavo. Tako sem se tudi glede Križa prepričal pri najmerodajnejši osebi, kateri mora biti in tudi je za vsako vas ali hišo enako mari, a se je o najnovejšem početju podčavenskih občin nesoglasujoče izrekla; ve pa, da del Dobravlj in Cesta misli drugače. A to ni menda večina v celotni občini! Da bi Rihembergu postaja pri Kodrovih bila brez pomena, ni res. Mnogo je vasi na takih krajih, ki bi le s poslednjo imele zvezo.

Gledé na trgovino in kupčijo bi bila sedanja črta po našem mnenju tudi boljša.

Podčavenske občine bi imele vse blizu do nje (ok. 2 km), a tostranske nekoliko delj, a vendar ne predač. Gotovo je pa, da tostranske občine so produktivnejše, da pride-lajo vina in sadja boljšega in primeroma v mnogo, mnogo večji množini nego podčavenske. Izza Čavna ni pričakovati nego les, a na to stran je vse v ljudstvu, v vaseh do Krasa, ki bi železnico rabili, koja jim je bliža nego ona na Krasu. Vse to bi kupčiji pač ne bilo v škodo. Ne stiskajte je tedaj v Čaven!

H koncu se to: Ko sem zadnjič omenil pri podčavenskih občinah državno cesto, očitá mi g. nasprotnik zavist. Njemu se to podtkanje zdi najbrže „stvarno“, brez „zbadanja“, a jaz tega ne dovoljujem, temveč odločno protestujem! Ako človek tudi za se nekaj skrbi, ni da bi se mu očitala zavist. Podčavenskim občinam ne zavidamo, čeprav si bodo tudi s sedanjim načrtom na boljem z železnico nego tostranske občine, temveč jim privoščimo od nje, kar si je mogoče želeli od železnice. A da bi tudi zase ne tirjali nekoliko opravičenega, kdo nam more braniti! Saj menda posebnih zaslug in prednosti nima nobena občina za železnico, temveč vse enako.

(Upamo, da bo zdaj dovolj polemike! Ker se bo skrbelo na drug način, da se doseže kar najprimernejša črta, ki se bo sploh dala izposlovati, zategadelj izjavljamo, da bodi polemike enake vrste konec. — Uredn.)

Domače in razne novice.

Osebnosti. — Za veroučitelja na polaščujočih solah č. m. Uršulink je prišel č. g. Ivan Kren iz Gradeza.

V Trstu se je nastanil nov zdravnik dr. Avgust Gregorič.

Prijatelj našega lista nas je opozoril na odklikovanje našega rojaka, katero smo prezrli v poročilih drugih listov, a sami nismo bili neposredno obveščeni. Gosp. Rudolf Zarli, č. kr. deželne vlade oficijal v Ljubljani; je bil odklikovan od cesarja z zlatim križcem za zasluho. Bolje torej pozno nego nikoli! Čestitamo!

Dr. Mahnič — škof krški. — Mons. dr. M. je imel na predvečer sv. Andreja v malem semenišču govor in blagoslov. Vodja g. Casteliz je častil novemu škofu v imenu gojencev, kateri so v to priložnost pridelali mal koncert.

„Primorski List“ je prinesel vest o povišanju svojega glavnega urednika na ozaljšanem prvem mestu. Veseli nas ta-le izjava: „Bodočnost pokaže, da novi škof bode vodil škofijo v duhu čiste pravičnosti, pa bode tudi dobrohoten oče proganjanim in zatiranim. Ničevje je veselje židovsko italijanske klike“.

„Slov. Narod“ od petka je pa prinesel uvodni članek, ki naglašá, da od dr. Mahniča ni pričakovati, da bo kot škof drugače postopal kakor je doslej.

Laski listi so tudi še ta teden z vidnim veseljem naglašali, kakošno stalističe da je zavzemal dr. M. v medsebojnem ravnanju na Slovenskem. Radi verujemo, da izražajo bolj svoje srčne želje in ne prepričanja. Gori označena izjava v „P. L.“ za zdaj odločno zavrača take nekrščanske želje: pričakujemo le še resničnih činov v prihodnosti.

Vipavska železnica. — Pred tremi tedni se je razšel odbor, ki je prvi hotel prositi za dopust vipavske železnice. Kmalu potem so zapustili inženirji, ki so izdelovali podrobni načrt za to železnico, Dornberg ter so odptovali v Trst in Červinjan. Vipavski prebivalci so bili vznemirjeni, ko so to videli, boječi se, da se delo radi tega zavleče; ali kmalu smo jim mogli sporočiti prijetno vest, da ministerstvo samo dela na to, da se delo ne zavleče in da je pripravljeno nadaljevati podrobne načrte po svojih izvedenjih. Danes moremo javiti, da vlada je ostala mož beseda in da po njenem prizadevanju nadaljujeta, oziroma popolnjujeta podrobne načrte, dasi ne na prostem, poprejšnja inženirji, ki jih potem odstopita vladi. S tem se doseže, da dosedanje delo ne bo zgubljeno ne za jedno, ne za drugo stran.

„Eco del Litorale“ in za njim drugi listi so poročali, da za zgradbo te železnice so se oglašili skupno gg. Gorup, Bolko Leop. in Hmeljak. — Isto vest smo posneli i mi v „Soči“. — Uteraj pa smo dobili z Dunaja od gosp. Kornelija Gorupa pismo, ki zanika prejšnjo vest, v kolikor se tiče Gorupove tvrdke.

Učiteljske in šolske novice. — Iz „Učiteljskega Tovarisa“ smo doznali, da veliki prijatelj slovenskega naroda, veleč. g. Jan. Lego v Pragi, je poslal „Slovenskemu učit. društvu“ 100 čeških knjig v dar.

V zadnjem „U. T.“ neki učitelj trdi prijema odbor družbe sv. Mohorja, ker je sprejel v „Koledar“ neko povest g. Petra Bohinca, ki namenoma žali učiteljski stan.

Med „U. T.“ in „Slovenec“ je nastalo ostro nasprotje. Nekateri sodružniki „Slovenca“ so si bili namreč nadeli „hvalno nalogo“, tresti za neubogljiva usesa te neporedne „somaštre“; ves način je bil za učitelstvo razaljav, česar seveda ne more mirno požreti noben učitelj, ki le še neko-drži na stanovsko čast. „U. T.“ se je odločno uprli taki pisarji, za kar mu prihajajo od vseh učiteljskih društev zaupnice. — To gibanje med učitelstvom je uročil „Slovenec“ sam s svojo zbadljivo pisarjo, za kar mu ne bo hvaležen niti marsikak njegov naročnik.

Mestna šola v Podturnu (slovenska) je zdaj zatvorjena, ker je ušlo še tistih pet otrok, ki so zahajali v njo; prosili so za vsprejem v „Slogino“ šolo. Stariši so

navajali za ta korak razloga, da na mestni šoli ne poučujejo ne verouka ne ženskih ročnih del, ubožnim učencem pa ne dajo ničesar! Tehtni razlogi!

C. kr. mestni solski svet je sklenil v svoji modrosti, da naj se šola zatvori, ker ni potrebna. Upamo, da gospodje dobé z Dunaja edino pravi odgovor na tako predrznost!

Iz cerkve nas podé. — Zopet korak dalje! Za Podturnom je prišel sv. Anton na vrsto! Odpravili so slov. petje pri zornicah in uvelo se je laško ter laška propoved! — Razburjenost med Slovenci, ki so zahajali v to cerkev, je nepopisna!

Lep zgled našim — rodoljubom. — V septembru smo poročali, da c. kr. okrožno sodišče v Gorici je povabilo več oseb iz Kobariid kot priče k glavni obravnavi v Gorici; ali vabila z dne 2. sept. št. 243. so bila — čujte! — italijanska! In to v Kobariid italijanska vabila c. kr. oblastnije, ki mora splošno tudi iz jezika večine prebivalstva v deželi. — Ali gorški gospodje so naleteli na odpor od strani, od katekorske bi nikdar kaj enakega ne pričakovali. 19-letno dekle Jožefa Muznik je poslala ono laško vabilo na Dunaj s prav razkošno pritožbo, katero smo ponatisnili v „Soči“. Ta pritožba je došla ministerstvu 15. sept. pod vložno št. 19.028/1492. — Pritožba ni bila brez uspeha. Jožefa Muznik je dobila svojo pritožbo s priložno vred od okrajnega sodišča v Tolminu s to-le rešitvijo:

Št. 1164. kaz. — Vrne se Jožef Muznik s pristavkom, da se je že potrebno ukrenilo.

C. kr. okrajno sodišče v Tolminu, 24. oktobra 1896. — C. kr. dež. sod. svetnik Milovčič s. r. a.

In res je dobila Jožefa Muznik slovensko vabilo k obravnavi, ki se je vršila v aredu; ne le ona, tudi vse ostale priče so dobile drugič slovenska vabila. Tako je dobilo naše slavno c. kr. okrožno sodišče dobro lekcijo od navadnega dekleta v hribovskem trgu; upamo da si to zapomni enkrat za vselej, da ne bo treba novih pritožb. — Nasi rodoljubi pa naj poprašajo svojo vest, ali ni morda in njim to dekle dalo potrebnega vzgleda?

„Direttissima.“ — Furlanska železnica se skoro gotovo kmalu podaljša čez laško mejo do S. Giorgio di Nogaro; na italijanski strani je že vse urejeno, le dogovori z avstrijsko vlado niso še dognani. — Ker Gorica po tej zvezi zgubi precej mnogo, treba je gledati, da kmalu pridobi pa po drugi strani z vipavsko in soko železnico.

Via Carlo Favetti. — 30. nov. so minula tri leta, od kar so demonstriranim načinom pokopali moža, čegar samo ime je bilo že zastava in vsposobilo, kakor je pisal te dni „Corriere“. Dr. Venuti je bil takrat še-le staršina; kot tak je predlagal, naj se ulica Veturini prekrsti v — Via Carlo Favetti. Vsa irredenta je vriskala radi tega „patriotičnega čina“. Ali župan Venuti nima toliko srčnosti, da bi izvršil soglasni sklep. Lahonski isti ga spominjajo na njegov predlog, ki je bil sprejet, in pravijo, da ga je treba izvršiti zdaj toliko bolj, ker so ti hudobni Slovenci kupili ono hišo, katere je bila pok. Favetiju najbolj pri sreč.

„Delavnost“ dr. Maranija. — Lahonski listi ne morejo dovolj prehlvaliti delavnosti dr. M. na Dunaju; še mlad parlamentarec, pravijo, a že je z veliko spretnostjo podal nujen predlog za državno podporo poplavljenecem v Furlaniji. Treba vedeti, da je bilo za poplavljenca že drugače poskrbljeno; ako kaj dobé, ne bo to zaslug Maranijeve toliko obudovane „delavnosti“. Občudovanje pa zasluži dr. Maranija glasovanje o uravnavi uradniških plač; gg. uradniki, ki so deli zanj na volisteh in so mu takorekto priborili večino, so prvi dobili zausnico od njega.

Utok proti volitvi dr. Maranija je bil odposlan na Dunaj. Sestavil in prvi podpisal ga je tiskar g. A. Gabrček, za njim pa še nekaj drugih volivcev gorških. Čas je sicer pretekla, da bi se bavila poslanska zbornica s to volitvijo, ker bo prej razpuščena; vendar je bil odposlan utok že radi tega, da bodo videli tudi višji krogi, kakó so magistratni uradniki, služabniki, hlapeci in podrepi agitovali, pritiskali, strahovali za — županovega svaka. Dr. Marani pa naj ima to veselje, da bo sedel na Dunaju tudi teh par mesecev kot — protestovani poslanec. Utok je bil že naznanjen v poslanski zbornici.

Županstvo v Dolenjeh je razpisalo službo občinskega tajnika s plačo 500 gld. V razpisu se zahteva le znaaje italijanštine. — Ker pa spadajo v to županijo tudi slovenske vasi, se je le čuditi drznosti tamošnjega županstva! Zdej je čas, da občina dobi tajnika, ki bo vešč obema jezikoma, v katerem bo moral uradovati. — Nekateri Slovenci se pritožijo proti temu razpisu na drželni odbor, od katerega pričakuje vsak razsoden človek, da stori svojo dolžnost.

Lepa vzgoja. — Da so otroci, ki zahajajo v mestne šole, najbolj razposajeni, to je že znano reč. Ali da ti otroci uganjajo lahonsko politiko, to je šele novejša pridobitev za županovanje Vnetijevega. — V petek pod noč sta dva učenca 4. razreda pod Kapelo, Belina Bruno in Jevšek Jožef (puro sangue!) napadla slov. dečka Jož. Černigoja in Frid. Mračka in ju silila, da morata kričati: Viva Gorizia italiana! Dečka seveda nista hotela upiti, zato sta bila tepena; šele drugi ljudje so ju rešili! — Evo, kam jadramo v Gorici za Rinaldini-Venutijeve dobe!

„Goriška himna.“ — V kratkem dobimo v Gorici neko novo himno, ki naj bi bila „imno di Gorizia“. Neko izvalno in huj-skajočo pesem so zasabili razni skladatelji, a v kratkem poseben odbor izbere najprimeršio. Srečna Gorica, zdaj hoš rešena!

Grof Badeni v Gorici. — Na večer Badenijevega dohoda v Gorico je bil, kakor znano, neki Slovenec hudo ranjen na glavi.

Laških vitezoj je bilo več, ki so izvršili ta viteški čin. — Jutri se bo vršila proti njim kazenska obravnava pred gorškimi porotniki — pardon! — pred okrožnim sodiščem, — hoteli smo reči pri — preturi. O uspehu bomo poročali.

„Sloginca“ zavodom so naklonili: Goriški pravdarji (mesto magistratu po §. 241 k.) 10 gld. — J. Poljšak župnik Prvačina 3 gld. — Alojzij Brajnik gld. 1:30 — Olga Delkin 1 gld. (Drugi darovi prihodnjic).

Darovan! dobilki za loterijo podružnice sv. C. in M. — 1. Elegantna garnitura za likerje, za 6 oseb (dar gospe Lisjakove). — 2. Elegantno okrašen stenski košek za časopise (lastnorčno delo) in fotografija imenitne Kaulbachove slike v elegantnem okviru (gospa Nina Rojic). — 3. Dve lastnorčno okrašeni vazi, „Sachet“ s podobno, slikano na svilo (lastnor. d.) in senenik za svetliko (last. d. gene. Melite Rojic). — 4. Baržnast okvir s cvetličami (last. d.) in svilen robec, umetno vezan (l. d. gene. Jelke Mercina). — 5. Elegantna nosilna plošča z vzgano sliko (l. d. gene. Henrike Santel). — 6. Stenski koledar, slikan (l. d. gene. Avg. Santel). — 7. Dva zamorca za na steno (l. d. gene. Olge Drovka). — 8. Dve monšiji za novce (l. d. gene. Olge Plöhl). — 9. Večja zbirka knjig: pesnikov in povestij (dar „Goriške tiskarne“ A. Gabrček). — 10. Štiri steklenice finega vina (dar g. Iv. Dekleva).

Iz Cerklja. — Z dnem 1. decembra je prevzel c. kr. poštni urad novi c. kr. postar gosp. Vek. Ravnikar. — Upamo, da kakor je uređil lično in za poštni urad primerno prostore, tako bode tudi poslovanje redno in natančno, kar se je dosedaj le premnogokrat pogrešalo.

Nalezljive bolezn med otroci se kaj rade širijo po naši deželi. Tudi v Kanalu in v Dol. Trebuši imajo radi tega zaprti šole.

Na Nabrežini bodo imeli 6. t. m. ob 6. zvečer Miklavžev in dramatični večer v dvorani g. Tanceta. Vstopnina 30 kr.

Naročnikom. — Mi si ne moremo misliti nemarniških naročnikov nego so mnogi naši. Letos smo prejeli komaj 2 gld. 80 kr. povprečno za vsakega naročnika namesto 4 gld. 40 kr. Kakó naj torej posteno izhajamo? Prosimo, da vsakdo opravi svojo dolžnost do konca t. l.

Kdor naročnikov na Goriškem zunaj Gorice plača do konca leta tudi naročnino za celo l. 1897., dobi brezplačno obširni „Koledar“, ki bo prav lepa knjiga.

Društvene vesti.

„Goriška ljudska posojilnica“ je presegla že 450.000 gld. prometa. Ako bo ta mesec vsaj enak, promet kakor v novembru, takó do konca leta se presežejo pol milijona. — Ker je bilo lani 250.000 gld. prometa, tedaj se je letos podvojil. Takó velikanskega napredka gotovo ni nikdo pričakoval. — Škoda le, da posojilnica nima dovolj denarja, na razpolago, sicer bi bil promet še mnogo večji, kajti odhijati mora čisto prav dobre prosilce za večje svote. — Kdor ima torej denar pri drugih zavodih ali doma, naj ga prinese v našo posojilnico, ki plačuje še vedno po 4½%. Opozorjamo na današnji oglas.

Slovenska čitalnica v Gorici vabi k občnemu zboru, kateri bodo dne 19. decembra t. l. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednikov in nagovor. 2. Letno poročilo tajnikovo. 3. Letno poročilo denarnikarjevo. 4. Samostojni predlogi (te je po § 15. društvenih pravil najmanj osem dni pred občnim zborom pismeno staviti na odbor). 5. Volitev novega odbora.

Telovadno društvo „Goriški Sokol“ priredi v torek, na Marijin praznik 8. t. m. ob 6. uri, Miklavžev večer v prostorih „Goriške čitalnice“. Spored: 1. Petje: „Zrinski-Frankopanka“, ugl. I. Zajc, možki zbor. 2. Tamburanje. 3. Deklamacija: „Najboljše vince za otroke“, zložil A. M. Slomšek. Deklamuje Bečvar Josipina, ugl. II. razreda. 4. Petje: „Slovenski svet ti si krasan“, ugl. G. Volaric, možki zbor. 5. Tamburanje. 6. Deklamacija: „Ljudmila“, zložil Mir. Vilhar; deklamuje Strossar Ljudmila ugl. V. razr. 7. „Miklavžev nastop“, nagovor na otroke, izpraševanje, razdelitev daril. 8. Otroška igra v 2. dejanjih: „Miklavžev večer“, spisal: Osebe: Milan, Mirko, Anica, Dorica in mama. Vstopnina: za dede 20 kr., za neude 30 kr., otroci brezplačno. Ker bodo darovi veliko stali, kajti obdarovani bodo vsi otroci, prosimo imovite rodoljube, nekoliko darovati tudi za to priliko. Kdor hoče svoje otroke se posebe obdarovati, naj prinese dobro zavito in z natančnim napisom bodisi v „Goriško tiskarno“ ali kateremu odborniku. Ker so take nedolžne otroške zabave jako priljubljene povsod in zanimive tudi za odrasle, nadejamo se prav obilne udeležbe. V Gorici, 4. dec. 1896.

Odbor.

Sadjarstvo in vinarsko društvo v Kanalu priredi v nedeljo 13. decembra po popoldanski službi božji kmetijsko predavanje v občinski sobani. Govoril bode g. E. Klavžar, odbornik c. kr. kmet. družbe o sadjarji v soški dolini. Ker je sadjereja za kanalski okraj prevažna, želeli je obilne udeležbe od strani posestnikov.

Iz Tolmina. — Dne 27. nov. t. l. je imela možka podružnica sv. Cirila in Metoda občni zbor. K zboru je prišlo 11. društvenikov. Predsednik č. g. Jos. Kragelj pozdravi iste ter naprosi g. A. Vrtočca kot tajnika in blagajnika, da poroča o društvenem stanju. Poročevalec poda račun ter obsoja nekoje nemestne opazke na plačilnih polah, ki stvari le škodujejo. Volijo se 3 pregledovalci računov in to na izrečno prošnjo blagajnikovo. Preč. g. Jos. Kragelj se je predsedništvu od-

povedal, enako g. dr. Triller kot ud načelnistva. V načelnistvu so izvoljeni: A. Vrtočec, Oskar Gabrček, Jos. Premereštin, Jos. Kraševac in J. Gabrček. Te dni pobirajo po Tolminu blagorodni gospe Berta Triller in Ilka Devetak prostovoljne doneske za tuk. ubogo šol. mladino. Živili! O uspehu bomo poročal o svojem času. — Šola v Tolminu je zaprta zaradi oslovskega kašlja.

Mestna hranilnica v Radovljeli. — Ta mladi denarni zavod izobno napreduje. Evo delovanje v mesecu novembru: 92 s' nk je vložilo 33.756 gld. 81 kr., 25 strank se je izplačalo posojil 21.253 gld., stanje ulog (301) 105.502 gld. 71 kr., denarni promet 88.441 gld. 36 kr. Čas bi bil, da bi tudi Slovenci na Goriškem ustanovili vsa eno hranilnico — v središču, v Gorici!

Podporno društvo za slov. visokošolce na Dunaju imelo je te dni svoj občni zbor. Iz blagajnikovega (vč. g. dr. Sedej) poročila je razvidno, da je imelo društvo skupnih dohodkov 1440 gld. 14 kr., stroškov pa 1574 gld. 94 kr. Podpirancev je bilo 57 iz raznih fakultet vseučilišča in tehnike. Zbor imenoval je enoglasno svojega blagajnika g. dr. Sedeja častnim članom. Predsednikom je bil izvoljen g. I. Navratil (umrl), blagajnikom pa vč. g. mongsr. Fr. Jančar, karteru naj se odslej blagovole pošiljati darila za podporno društvo (Dunaj, I. Singerstrasse 7.). Konečno je nazdravil drž. posl. Višnikar marljivemu odboru in dijaštvu.

Ostala Slovenija.

Trst. — Pretekli teden je razsajala po mestu in na morju tako silna burja, da je bil ustavljen celo promet z brodovjem med Trstom in drugimi lukami. Javni shod pol. društva „Edinosti“ dne 29. novembra v Skednju nam je podal zopet nov dokaz, v koliko se zavedajo Slovenci tržaške okolice svoje narodne dolžnosti in tudi znak lepe slege, po kateri edino je mogoče kaj doseči v narodnostnem pogledu. Kljub neugodnem vremenu — brila je mrzla burja — se je zbralo nad 500 mož od blizu in daleč. Prostor Sancin-Vrbove gostilne so bili do zadnjega kotlička napolnjeni. Po prisrčnem pozdravu društvenega predsednika g. prof. M. Mandier je govoril g. dr. Grerorin ter razsežno pojasnjeval delokrog občin in o namenu, ki ga ima resolucija o ustanovitvi okr. glavarstva. Govorili so potem še nekateri govorniki in naposled se je sprejela enoglasno resolucija, ki je po bistvu povsem jednaka na prejšnjih shodih sklenjeni. — Škof. msgr. A. Šterk se je odpeljal na Dunaj in je bil učečaj sprejet v avdienci pri cesarju. — „Tržaški Sokol“ priredi jutri zvečer v društveni telovadnici Miklavžev večer.

Istra. — Pri občinskih volitvah v občini Dubašnica, katere je bila doslej v laških rokah, je zmagala hrvaška stranka v vseh treh razredih. Ko so Lahi sprevideli, da pogoré, so Hrvatoma ponujali kompromis, a niso nič opravili. Živeli zavedni Dubašničani! Le tako naprej! — Na Malem Lošinju je sklical preteklo nedeljo dež. posl. S. Kozulic volilni shod, ki se je v vsakem pogledu dobro obnesel. — V Dobrinju so osnovali hrvaško čitalnico. To je tudi znamenje vstrajnosti Hrvatov v Dobrinju. Hoteli so namreč ustanoviti čitalnico že pred 10 leti. Pravila pa niso bila potrjena, vzlic temu, da so se večkrat vložila. Šele na utok naravnost na ministerstvo so jim bila pravila potrjena, skupno torej šele dež 10 let. — V Pulju se je pokazala z zimo vred tudi bolezen tifus. Doslej je zbolelo 300 oseb, a 4 so umrle.

Kranjska. — Nadvojvoda Evgen je bil pred kratkim v Ljubljani, da si ogleda poslopja nemškega reda. Bil je tudi v slov. gledališču, ko se je predstavljala založba „Marija Stuart“, ter se jako pohvalno izrekel o napredku slovenske dramatike. — V Idriji so slovensko otvorili in blagoslovili nov vodovod. — Okoli Vinice v Trmoeljskem okraju so videli medvedko z mladčini. Dosedaj ji še niso prišli do živega. — Dne 19. p. m. so osnovali v Ljubljani „Leonovo družbo“, ki ima glavni namen, zbirati in spodbujati na znanstveno delovanje krščanski misleče učenjake na Slovenskem ter gmotno podpirati znanstvena početja in slovenske visokošolce. Predsednik je prelat dr. Kulavie, podpreds. dr. Krek. — Obč. zastop Ljubljanski je sklenil, da sežida za letos osnovano višjo deklisko šolo novo poslopje, ker prejšnje poštno poslopje ni pripravno za šolske namene.

Ivan Navratil t. z. Dunaja je dospela v slovenske kraje žalostna vest, da je preminel tam jako odličen slovenski rodoljub in književnik Ivan Navratil v 72. l. svoje dobe. — Ivan Navratil se je rodil 5. marca 1825. l. v Metliki. Ljudsko šolo je obiskoval v Metliki in v Novem mestu, kjer je dovršil tudi gimnazij, takrat samo 6 razredov; l. 1843. je prišel v Ljubljano v tedanjo „šlozofijo“ (sedaj 7. in 8. gimn. razr.), katero je zvršil l. 1845. Najprej je vstopil v semenišče: ko je uvidel, da nima poklica za duhovski stan, je izstopil in sprejel službo pri dohodnem okrajnem uradu. l. 1847. pa je prišel k dež. sodišču na Dunaj, kjer je bil zadnji čas predstojnik pomožnih uradov in ob enem tudi tolmač slovenskega in hrvaškega jezika. — Pokojnik je bil odličen pisatelj slovenski; zdajna leta je posebno pridno raziskoval sege, navade, prazne vere in vraže na Slovenskem in primerjal jih z onimi drugih narodov, v prvi vrsti slovenskih. „Letopis“ naše Matice je priobčil veliko takih razprav! — Odličnemu prijatelju: Verna slava!

Družbe sv. Cirila in Metoda vzgajale so izšle. Zaklopnica narodnih barv je napis: Vzgalice „družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Blago je izborno, cene pa iste, kakor drugim vzgalicam. Založba je samo v trgovini Iv. Perdan-a v Ljubljani.

Ob enem s p. n. občinstvu na razpolago svinčnik naslovljeni: Svinčnik „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Narejeni so v raznih barvah in po raznih cenah iz najboljšega materiala. Zaloge je le pri Jos. Petriču, trgovcu v Ljubljani, Kolodvorske ulice. Rojaki! Kupujte in zahtevajte samo takih domačih vžgalic in svinčnikov. S tem ne razpirate samo slovenskega imena, ne dohivate samo dobrega blaga, ampak s tem podpirate družbo sv. Cirila in Metoda. Za miklavževico, božičnico in godove sežite — Slovenci po njih!

Štajerska. — Za spodnještajerski jubilejski zaklad, kateri se ustanovi v praznovanju 50-letnice vladanja Njeg. Velicanstva, se je nabralo doslej le 2000 gld. Ta svota je prenizka za primeren zaklad, radi tega poziva „Domačina“ rodoljube, da bi prispevali v to svrhu po svojih močeh. — Vlada namenuje ustanoviti v Mariboru okrožno sodišče. To ne da miru Celjanom, ki so pričeli že sedaj zabavljati. — Proti odloku celjskega mestnega magistrata radi sokolske zabave je vložil „Celjanski Sokol“ pritožbo. — „Celjski Sokol“ bo imel 5. decembra občni zbor.

Drojava mera. — „Domačina“ pripoveduje, kako sta morala pred tremi leti profesorja in duhovnika Zupan in dr. Svetina zapustiti Alojzijeve v Ljubljani, ker ministrstvo ni dovolilo, da bi poučevala iste dijake, s katerimi sta stanovala skupaj v omejenem zavodu. Potem nadaljuje celjski list: „Zdaj si pa poglejmo, kako se pa ravna za nemški profesorji in nemški dijaki na Štajerskem.“ Prvi velja na Kranjskem nekje Beziškeperre, kakor nekje na Napoleonu Continentalperre, namreč dijaki, ki so rojeni na Dolenjskem, morajo po odloku dež. šol. sveta studirati v Novem mestu, dijaki iz krajev na radoljskega okraja morajo studirati na Kranju. Na Štajerskem pa smajo dijaki, nabrani na Gorenjem Štajerskem, studirati v Celju, to je na Spodnjem Štajerskem. Pa tudi profesorji imajo na Štajerskem večjo svobodo. Tako n. pr. sme Duffek, profesor višje gimnazije v Celju, stanovati in hraniti imeli v celjskem „Studentenheim“ s tistimi dijaki, katere poučuje v soli. „Prejuba pravico, o kje si doma? — Baron Gautsch! zakaj pustiš da se tako ravna?“

Grudec. — Pred kratkim se je osnovalo „Podporno bolniško društvo slovenskih vseučilišnikov v Gradcu“ z blagim namenom, oskrbovati in podpirati obolele dijake slovenskih narodnosti. Kdor le količnik pozna razmere in težnje dijakov na vseučilišču, komur je znano, s kakimi težavami in pomanjkljivostmi mora se posebno slovenski dijak bojevati v tujini, ta uvidi potrebo takega blagodejnega društva. Težko je že dijakom shajati, dokler je še zdrav in čvrst, koliko težje, da, celo nemogoče, kadar zbolijo ubogi dijak. Ker so mu zdravniška pomoč, zdravila itd., predraga, zamenarja boževno vedno bolj in bolj; pogubonosno kal nosi v sebi in le malokateremu je mogoče, pravočasno ukreniti potrebno, ker je žalilob v preslabem gnetnem stanju. Človeka zaboli srce, ako vidi hiralčevskega kolega brez pomoči. Da jih ravno izmed slovenskih dijakov toliko umrje prerano, varok temu je, da je slovenski dijak brez vsake pomoči v slučaju bolezni.

Ze dolgo se je občutila potreba podpornega bolniškega društva v slovenskem dijaštvu in zdaj se je uresničila ta srčna želja. Da bo pa društvo tudi dosegalo svoj namen, treba je pr. pore iz „Domačine“, od prijateljev dijaštva. Letnina za dijake je mala (4 krone), ker se ne more več zahtevati od njih, in zato so v slučaju bolezni popolnoma preskrbljeni. Z ozirom na velike stroške obrata se odbor na radodarnost rodoljube s prošnjo, da blagovolijo pristopiti društvu kakor podporniki (10 kron na leto) ali pa kakor ustanovniki (200 kron), za kar jim bode slovensko dijaštvo vedno hvaležno.

V društvu so zastopane vse slovenske narodnosti in na čelu stoji akad. senat, ki je uvidel veliko potrebo. Pričakuje, da se slovensko občinstvo tudi to pot odzove naši prošnji, prosí odbor, da se pošiljajo eventualni darovi in podpore na odbor podpornega bolniškega društva slovenskih vseučilišnikov v Gradcu (Allgemeines Krankenhaus).

Odbor se je konstituiral sledeče: Predsednik, g. prof. dr. Eppinger Hans; podpredsednik, g. med. Kunst Anton; I. tajnik, gosp. med. Kac Viktor; II. tajnik, g. med. Družič Luka; blagajnik, g. med. Feustein Leo; blagaj. namestnik, gg. med. Arneri Vlaho, med. Cipanowski Ivan, med. Nikolič Petar in med. Stojanov Ivan; odborniki, gg. prof. dr. Krozec Fran vit. pl. Marchand, prof. dr. Mischler Ernst, med. Begič Milan, med. Cvetkovič Atanazije, teh. Domažinski Stamslaus in jur. Urbanek I.

Koroška. — V celovškem mestnem zastopu se je stalil predlog, naj se volilna pravica razširi tudi v obč. odboru tako, kakor za državni zbor. — Porotniško zasedanje začne 14. decembra. — Celovec potrebuje 20.000 gld. za vzdrževanje svojih šol. — V Velikovem mislijo uvesti električno razsvetljavo. — Okrajnemu glavarju v Beljaku Šusterju je podelilo častno občanstvo 17 občin.

Razgled po svetu.

Iz državnega zbora. — V seji dne 24. novembra je volila poslanska zbornica 24 članov v osrednjo komisijo za pregledovanje zemljiškega davčnega katastra in 24 namestnikov. Za pokneženo grofijo gorisko in gradiško je bil izvoljen kot član Alfred grof Coronini in kot namestnik Ziga grof Attems v Podgori. Pravi član osrednje komisije in njegov namestnik morata biti zemljiška posestnika v dotični deželi in ne smeta biti člana deželne komisije. V tem slučaju se je spodobilo, da je bil voljen grof Coronini, ki je v državnem zboru zastopnik goriskega posestva.

Med zadnjimi rečmi, ki so se razpravljale pretekli mesec v proračunskem odseku, je bil predarek železniškega mini-

sterstva, ki je letos prvič nastopilo s popolno svojim preudarkom. Pri tej priliki je prisla v razgovor tudi zveza Trsta z notranji deželami po drugi železniški črti. Tržaški poslanec Stalitz je vprašal ministra, kako stoji ta reč. Krajski poslanec Schwegel je zagovarjal bolniško železnico, poslanca Steinwender in dr. Gregorčič pa predel-sko. Slednji je poudarjal, da v trgovinskem in finančnem oziru ima predel-ska železnica prednost pred vsimi drugimi, ki se imenujejo v tem pogledu. Vrh tega bi vezala ta železnica vso gorisko deželo od Predela do Gorice ter bi postala posebno bolškemu okraju vir blagostanja, kakršnega danes se ne pozna. V slučaju, da bi se vlada nikakor ne hotela ozirati na predel-sko železnico in da bi se gradila bolniška, zahteva, naj vlada dela na to, da se ob enem zgradi tudi lokalna železnica od Sv. Lucije skozi Tolmin do Kobarida.

Minister Guttenberg je odgovarjal precej obsirno na stavljena mu vprašanja; rekel je, da vlada se prav marljivo bavi z vprašanjem o drugi zvezi med Trstom in notranjimi deželami; oziroma severnimi in severozahodnimi deželami; pojasnjeval je stališče, s katerega vlada pretresuje to zamotano vprašanje. Železnica čez Ture, to je s Solno-grškega čez hribe na Koroško-skozi Malnisko dolino, zdi se zagotovljena. Glede nadaljevanja proti Trstu prideta v poštev dve črti: predel-ska in bolniška. O prvi se ne da ta-jiti, da bi najbolje ustrezala trgovinskim zahtevam mesta tržaškega in severnih dežel; tudi vojaško ministerstvo jej ne nasprotuje popolno, a vendar zahteva, naj se najprej zgradi železnica, ki bi šla navpično na državno mejo. To kaže, da vojaško ministerstvo ima pred očmi v prvi vrsti bolniško železnico in potem se le predel-sko. Za slučaj, da bi se gradila bolniška železnica, nima minister nič proti temu, da se zgradi ob enem tudi lokalna železnica Sv. Lucije-Kobarid. Vprašanje o drugi železnici proti Trstu ni še stalno rešeno; a vse kaže na to, da se reši v nedolgem času; najbrže kmalu potem, ko se snide novi državni zbor, ki se bo volil to zimo.

Letos so bili silno slabi pridełki po nekaterih občinah v kanalskem, komešnem in sežanskem okraju. Županstva in posamezniki teh okrajev so se obrnili na svoje poslance, da bi izprosili potrebne podpore od vlade. V seji dne 20. novembra stališi so dr. Gregorčič in tovarisi naslednji tujni predlog: V nekaterih občinah sojniških okrajev Kanal, Komen in Sežana na Primorskem so letosnji pridełki tako revni, da je lakota neizogibna, ako visoka c. kr. vlada ne posreže vmes za časa. Toča, ki je ponovno tolkla, uničila je skoro popolno poljske pridełke. Peranospora je mnogo škodovala trtami in krompirju. Dolgotrajno deževanje je zaprečilo, da se niso mogli spravili piñti pridełki živinske krme, ter je ugrožilo na krompirju gnilobo, ki žuga popolnoma uničiti ta pridełek. Vina so pridelali ljudje v teh okrajih malo. Sadje je popolnoma odpovedalo. Vsed tega ima večji del družin živl komaj za dva meseca, nekatere pa še tega ne. Z ozirom na to stavlajo podpisani naslednji predlog: Visoka zbornica naj sklene: „Visoka c. kr. vlada se pozivlja, naj poizveduje o letosnji slabi letini v okrajih Kanal, Komen in Sežana v Primorju in naj podeli ondušnjemu ljudstvu z ozirom na bedo, ki se dokazuje v teh okrajih, potrebno pomoč, bodisi v denaru za nakup potrebnih živl, bodisi z gnetnim podpiranjem javnih podjetij, v prvi vrsti okrajnih in občinskih cest.“ Ta predlog se je izročil proračunskemu odseku, ki ga bo pretresal in potem o njem poročal zbornici.

Novi poslanec za goriska mesta in trge stavi je dne 27. nov. enak predlog glede na sodne okraje Červinjan, Kormin, Gradisce in Trzic. Ti okraji so dobili vsled prejšnjih zahtev in prošnji podporo 12.000 gld., da po-praviijo jezove ob Idriji, Versi in Teru, s pogojem, da tudi občine dajo enak znesek za ta dela. Ta podpora je pa nezadostna in vezana na pogoji, katerega občine ne bodo mogle lahko izpolniti. Letosnje nenavadne plove in nalive prouzročile so mnogo in velikih škod, ki se bodo mogle le polagoma popraviti.

Avstrija. — Pred kratkim je prišel na Dunaj eden član uredništva francoskega časopisa „Temps“ ter je obiskal dr. Luegerja, s katerim se je razgovarjal o avstrijski politiki. Dotaknili se antisemitizma in njegovih namer, je rekel dr. Lueger med drugim tudi to: „Mi kristjani nismo židom kos v borbi z njimi, pač pa jih hočemo napraviti malo manj prevzetne. S konkurenco to ne gre, ker imajo židje vse drugačno moralo. Osvoboditi si hočemo občine in deželni zbor ter skrbeti, da dobimo večino tudi v državnem zboru. Ustanoviti bo treba nekako komunalno banko, ki gotovo zniza, ako ne čisto podere židovski vpliv, naši trgovini in obrtniki pa pomore do razcvitja in vrhunca. Ko židje ne bodo mogli zaslužiti denarja, ne ostanejo od sebe pri nas. Naj potem gredo, kamor hočejo, samo da se jih mi rešimo. Načelno je vlada z nami in za nas; ona namreč ve, da je naša reč dobra. Seveda, vlada ne more razkriti svojih želj in mislij; sploh se odkrito izjaviti ne more nobena vlada za antisemitizem, ne da bi se imela boriti s finančnimi oholostmi. To torej za sedaj še ni mogoče, zato pa bomo delali na vse kriplje, da pridobimo vladam in narodom svobodo.“ — Jako pomenljive besede, samo da bi se mogle skoraj dejansko uresničiti. Slovenci se tudi ujemamo z dr. Luegerom o borbi z vedno rastočimi in pogubnim židovstvom. — Poslanska zbornica je v zadnjih sejah nadaljevala razpravo o urejanju plač profesorjem na visokih šolah. Sklenila je z veliko večino, da je preiti v podrobno razpravo. — Posl. Pacák in tov. so podali predlog za urejanje ulaganja depozitov.

Ogerska. — Madžari so zares srečen narod; oni smejo vse, imajo poleg mnogih drugih pravic tudi neomejeno svobodo v zati-ranju nemadžarskih narodov. Izmislili so si

zopet nov način pomadjarjevanja svojih slovenskih in rumunskih podložnikov. Minister domobranstva je namreč izdal okrožnico na vse madžarske municipije (k tem pristevajo menda tudi Zagreb), v kateri pravi, da je prišlo večkrat do nerednosti radi pisanja nemadžarskih imen tako, kot se pišejo v materinskem jeziku. Od sedaj pa se morajo pisati nemadžarska imena v madžarskem jeziku, samo pri onih imenih, ki se zelo razločujejo od madž. rskih, naj se pridene pravo ime v oklepaje; n. pr. Dragotin — Károly; Kosta — Szilard; Dobroslov — Bonifaz itd. Kar se tiče primkov, naj se pišejo tako, kakor stojé v matrikularni, menda zato, ker so tam tako že vsa popočena. Na tak način „se Madžari množé!“ — V Rožnovu je imenovan skofom Iven Jankovič, v Logosu pa „grško-kat.“ skofom Radoje Demeter. — Kakor so Madžari sploh predrzni, tako tudi sedaj strašno kritikujejo prestolni govor povodom otvorjenja državnega zbora. Zlasti opozicijski listi pišejo v eno mer, da je bil isti jako pust in hladen, baje še bolj, kot navadni trgovski oglasi, jeze se tudi, da v njem ni omenil cesar ni besedice o vnanji politiki monarhije. V tem smislu se je izjavilo tudi že nekaj opozicij. poslancev v drž. zboru in je trdilo, da je s tem Ogerska prezirana in ponižana.

Ostale države. — Kakor je že znano, je odstopil abezinski kralj Menelik italijanski vladi pravico, da ista določi svoto odškodnine za hrano in druge potrebščine italijanskih vjetnikov. Vlada je odmerila po 1000 lir na moža, potemtakem dobi Menelik 1 1/2 milijona lir. — Belgijski princ Albert, sin grofa flanderskega, kraljevega brata, se zaroci početkom prihodnjega leta s orleanskim princezijo Izabelo, hčerjo grofa pariskega. Princ Albert ima 21, a princezinja Izabela 18 let. — Nemški cesar Viljem je podelil kitajskemu cesarju veliki križ črnega orla, kateri red mu ponesé v Peking polkovnik Hieber. — V Breslavi so odprli gimnazij za deklice. — Mesto Ateae je zadela velika nesreča. Spodnji deli mesta so popolnoma pod vodo, katere je razdrila že mnogo hiš in prouzročila ogromno škodo. Več ljudi je utonilo. — V Villafranki v Piemontu je neka Luigia Cagnotti z roko zadušila petera svojih otrok, ker se jih je hotela na vsak način iznebiti, da bi se lože omožila.

Razgled po slovenskem svetu.

Hrvaška. — V saboru je počela dne 27. nov. razprava o proračunu. — Iz narodne stranke (vladne) so izstopili poslanci pl. Jelčić, pl. Crnković in barona Geiza in Pavel Raich; ustanovili so poseben klub in zavzeli mesta na skrajni desnici. — Posl. Jakačin je očital banu pri razpravi o proračunu, in sicer pri naslovu „Sabor“ in „ban“, da goji in pospešuje madžarskono namero; proti tej trditvi se je pa ban jako odločno upiral in branil. — Na vprašanje posl. dr. Franka, hoče li ban prisiliti reški municipij, da izbere jednega zastopnika za hrvaški sabor, je odgovoril ban, da on nima prav nobene pravice nad Reko. — Mesto Karlovac je kupilo grad Dubovac, ki je bil doslej v zasebnih rokah, za 1000 gld. Ta zgodovinski grad, sedaj le še razvalina, je zares v kras karlovske okolice. — Zgodovinarju R. Lopašiću hočejo postaviti spomenik v njegovem rojstnem mestu Karlovcu. Za nabiranje dobrovoljnih doneskov: so je osnoval tudi v Zagrebu poseben odbor.

Rusini v Galleji. — Rusinska radikalna in poljska ljudska stranka sta se sporazumeli za skromno postopanje pri bodočih državnozbornih volitvah. V Uhinovu je bil le dni shod rusinskih radikalcev iz okrajev Zolkiev, Pava in Sokal in se je izrekel, da popolnoma odobrava težnje poljske ljudske stranke.

Slovaki. — Kakó izorno „liberalno“ so se vršile zadnje volitve v državni zbor ogerski, to je znano našim čitateljem. V dopolnilo naj podamo glavne misli iz zasebnega pisma, ki je došlo založniku našega lista od nekega prijatelja Slovaka iz dolnjeukubinskega okraja:

„Zares nimate pojma, kako so na Ogorskem vladni organi tepli prava ljudske svobode. Pri nas n. pr. je imela ljudska stranka pred volitvami nad 2000 glasov zagotovljenih, liberalna stranka pa v najboljšem slučaju 800. Toda vladni organi so znali tako voditi volitve, da je dobila ljudska stranka le 886 glasov, liberalna pa 1137. — Liberalci so se svobodno gibali ves čas pred in med volitvijo. Politčni uradniki so bili poslani po vaseh, da so agitovali za liberalnega kandidata. Plaćevali so vino. Očetom so obljubovali, da jim sinove oprosté vojaščine. Grozili so, da povišajo davke onim, ki bodo nasprotovali liberalnemu kandidatu, drugim pa, da jih znizajo. Svojo uradno oblast so strahovito zlorabili, da so volilce, ki so se upirali njih agitaciji, kaznovali in orožniki so uboge ljudi na njih povelje zapirali. Agitatorjem je dala vlada do 40.000 gld. na razpolaganje. — Liberalni volilci so uživali neomejeno prostost; smeli so razsajati, prihajati na volitve in odhajati po svoji volji.

Ljudska stranka je imela več zaupnih mož iz vrst razumnosti, ki so šli med narod, učili ga in naslikali mu vse grehe liberalcev in vladnih agitatorjev. Ko je vlada videla, da se ljudstvo nagiba na stran kandidata ljudske stranke, dala je nalog nasprotnim ji pravkom, da niso smeli iz hiše, sicer jih orožniki odženó v zapor. Ali ljudstvo je drlo k svojim voditeljem v hiše, da se posvetoje z njimi. Liberalci pa so delali povsod nadlego, izživljali razpore, zastavljali pristajem ljudske stranke pot itd.; orožniki so zapirali najupliviše volilce ljudske stranke. Ali ker i to ni mnogo izdalo, poslali so nam vojske na vrat; z vojaško pomočjo so zadušili slehernó svobodno gibanje ljudske stranke. — Na dan volitve že pred svitom so se vojaki razvrstili po mestu, kakor v času vojne proti upornikom; vojaki so bili preskrbljeni z vsem kakor v času vojne. Ljudstvo je s strahom gledalo te priprave, no bilo je

mirno in tiho. — Volilci so bili razdeljeni v dva taborja: vsakemu je bilo odmerjeno posebno mesto. Liberalci so imeli najlepše ulice, ljudska stranka pa je bila potisnjena v prostranske ulice; liberalci so se prosto gibali, pristasi ljudske stranke pa niso smeli iz svojih koč. Liberalni volilci so bili v obližju volišča, ljudske stranke volilci pa daleč proč. Ko so zadnji odhajali na volišče, so bili napadani od vseh možnih strani ali pa so jih skušali z denarjem privabiti na liberalno stran. Ali najlepša je ta! Volilo se je na dveh krajih, a volilcem ljudske stranke niso naznanili, kje naj volijo. Tako so jih gonili od volišča do volišča, a le malo njim se je posrečilo, da so res oddali glasove. Pri volitvi sami so se pa dogajale skandalozne reči: nad 800 volilcev ljudske stranke je volilna komisija kar zavrnila brez zakonitega razloga; izmislevali so si najbolj smeje izgovore, da so ne odgnali volilce ljudske stranke, dočim so bili oddani glasovi za liberalnega kandidata celó takih ljudi, ki so že davno v grobu ali pa v Ameriki.“

Tako zasebno pismo iz uboge Slovaške! Pismo opisuje veliko podrobnosti, katerih nismo mogli podati našim čitateljem, ali naj zadošča toliko! — In Madžari hote se vedno veljati za viležki narod!

Bosna-Hercegovina. — Minister pl. Kállay je izdal poziv, v katerem priporoča tudi izven Bosne zbiranje milodarov za ponesrečence po povodnji. Sam minister je dal razum oblike in denarja, ki ga je osebno razdelila njegova soproga najpotrebnejšim, še 2000 gld. Dalje so darovali v to svrhu: civilni poglavar baron Kutschera 150 gld., lastnik papirnice v Zenici, ces. svetnik Musil pl. Mollenbrück, 1000 gld., delniško društvo za izleovanje in destilacijo lesa 1000 gld., častnik 86. pešpolka 100 gld., mestni zastop sarajevski 1000 gld., mostarski uradniki 500 gld. itd. — V seji mestnega zastopa za Sarajevo je bil enoglasno sprejet proračun za l. 1887. Redno potrebščine znašajo 279.483, izredne pa 24.340 gld., skupaj 303.823 gld., izredne pa 24.340 gld., skupaj 303.823 gld. Izkazano pokritje znaša, in sicer redno 290.853 gld., izredno 14.500 gld., skupaj 303.353 gld.; potemtakem je prebitka 1532 gld. — V Mostaru je bilo preteklega sotokega leta 6 mohamedanskih šol, med njimi 2 dekliški. Te šole so bile tako prenapolnjene, da je nastala opasnost za zdravje učencev. Deželna vlada je odredila, da so spomladai začne zidati še ena šola. Predstojništvo mohamedansko - verskega zaklada je dalo v to svrhu 7500 gld. Dalje so osnovali najodličnejši mostarski mohamedanski odbor, ki zbira dobrovoljne doneske za eno novo šolo, kobre troški so proračunjeni na 5000 gld. V to svrhu je daroval močan in mest. zast. Mujaga Komadina 1000 gld., pa tudi druge stiri tisočake so že nabrali.

Črnogora. — Črnogorci so postavili svojemu prvemu knezu, Danilu I., na Orlovem krsu velik spomenik, izdelan iz domačega kamena iz Ljubovića blizu Podgorice. Vse črnogorske rodline (zadrage) pošljejo po jedno ploščo z napisom, katere se razvrsté okoli tega spomenika.

Srbija. — Kralj Aleksander je dospel v Rim, kjer ga je kralj Umberto pričakal na kolodvoru. Srbski kralj je imel na sebi uniformo srbskega generala; od italijanske meje mu je bil dan na razpolago dvorni vlak. V kraljevem salonu na kolodvoru je predstavil italijanski kralj Aleksandru ministre, zastopnike senata in zbornice ter druge dvorne in državne dostojanstvenike. Potem sta odšla kralja, katere je spremljeval oddelek kirizirjev, v Kvirinal, kjer ju je pričakovala kraljica Margarita s svojim spremstvom. Sploh je bil sprejem svečan, ali pravega navdušenja med narodom ni bilo opaziti; italijanski listi pa mladega kralja simpatično pozdravljajo.

Kralj Umberto je podelil kralju Aleksandru veliki križ Anuncijatinega reda, njegovemu spremstvu pa nižje redove. — Radi slabega vremena so bile odpovedane vojske vaje v okolici Rima, pri katerih bi imel prisostvovati tudi kralj Aleksander. — Srbski radikalni „Dnevni list“ pravi, da je premena v vnanji politiki Srbije povsem opravljena, ker prijateljstvo Rusije dopušta tudi prijateljstvo z Avstro-Ogersko, katero pa Srbija nujno potrebuje s trgovinskega in gospodarskega ozira. Najnovejšje dejstvo le nove politike je označeno z obiski v Bukareštu, na Dunaju in v Rimu, kar pa ni pripisovati vladi, oziroma

ministru predsedniku Novakovicu, temveč je izključno le čin kralja Aleksandra. — Kraljica Natalija pride na božične praznike v Belgrad.

Bolgarska. — Pri volitvah (29. nov.) so se primerili razni izgredi. Pred kneževno palačo se je zbrala mnogostevilna množica in demonstrirala proti knezu, metala na redarje kamenje in se je še le umaknila, ko so prišli konjeniki redarjem na pomoč. Stojlov je dobil 6714 glasov; toliko jih še ni dobil nikdar noben kandidat narodne skupščine. Tudi drugi ministri so vsi izvoljeni.

Rusija. — Iz Varšave se je razširila vest po raznih listih, da je na rusko-poljski in pruski meji 200.000 vojakov, ki so vsak čas za boji pripravljene, k tej armadi pa pošljejo še 30.000 konjenikov in 15 topničarskih baterij. Če bi bilo potreba, bi imela Rusija v 14 dneh na meji 800.000 ljudi, pripravljenih za vojsko. — Iz Rostova na Donu javljajo, da sta na postaji Nahičevan 25. p. m. trčila dva vlaka skupaj; mnogo oseb je težko ranjenih, nekaj pa tudi mrtvih; 15 železniških voz je zdrobljenih.

Poljaki v Rusiji. — V Rusiji so povsod z veseljem pričakovali cara Nikolo II., ko se je vračal od posetov zahodnih vladarjev; zlasti pa so teknovali prebivalci poljskih krajev med seboj, da mu pokažejo posebno udanost. Car se je razgovarjal jako milostno z vodji poljskih deputacij in obljubil, da pride pozneje tudi na Poljsko, ako mu bode mogoče, ter da hoče s tem pokazati svojo naklonjenost Poljakom. V Varšavi je od tuktat cenzura za poljsko listo mnogo milejša, tudi oblasti ravnaio mnogo prijazni z današnjim stanjem. Obljubljeni je Poljakom do novega leta nadalje tudi več olajšav, zlasti v pogledu na poljski jezik, na sole in obiri. Jako nas veseli, ko vidimo, da se približuje bratratu. Če že Nemci preganjajo Poljake, je seveda žalostno, a istim so Poljaki, tuji, in kar je še največ, Slovani; mnogo žalostneje pa bi bilo, ko bi se zatiranje tudi v Rusiji nadaljevalo, ker sta oba naroda sorodna po krvi in jeziku, torej bratska naroda.

Ball-Seldenstoffe 35 Kr.

hla 14-05 p. Met. — nowie schwarze, wolne und farbiges Hosenhemd von 85 kr. bla 14-05 p. Met. — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versh. Qual. und 2000 versh. Farben, Dessins etc.), porto- und steuerfrei ins Haus; Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. Selden-Fabrik (K. u. K. Hof.) ZÜRICH.

Zahvala.

K mojemu godu in o priliki ozdravljenja po dolgi in hudi bolezni sem dobil od vseh strani od č. gg. prijateljev, znancev in kiljentov toliko čestitk, da mi ni mogoče dostojno zahvaliti so vsem posamezno; zagotavljam naj mi bo dovoljeno izreči vsem, in tudi tistim, ki so med mojo boleznijo po mehi popraševali, tem potom svojo najkrajše zahvalo z zagotovili, da toliko prijateljnosti, ki so me do dna areč ganile, nikdar ne pozabim.

V Gorici, dne 4. nov. 1896.

Dr. Andrej Majak.

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrška G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moke za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta

S. 123 8-11

moka za pitanje

je pripoznana po c. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobi v znamenovanih in s svinčnem zapечатih žaklijah od 50 kg. po 3 gld. pri tvrdki

J. Kaučič v Gorici

na Kornju ter pri tvrdki G. Ferd. Resberg v Gorici v stari cukrarni v kapucinski ulici.

P. 53 7-8

„Goriška ljudska posojilnica“,

(vpisana zadruga z omejeno zavezo)

se preseli 1. jan. 1897.

v hišo št. 9. v ulici Vetturini

(za gostilno „Angelo d'oro“ ali „Pri zlatem angelju“).

Svoje prostore bo imela na levo roko pri tleh.

V edenajstih mesecih je imela letos 444.000 gld. — prometa.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %
Posojila se dajejo: na menice po 6 1/2 %
na vknjižbo po 5 1/2 %

Uradni dnevi za denarni promet so:

nedelja, ponedeljek in četrtek

od 11. do 12. predp.

Za druga pravila vsak dan do poludne.

172 2

Mlad, dobro izučen organist
ki je že več časa opravljal službo organista, isče službo. — Več pove upravnistvo „Soča“.

V zaščito posnemanja in posrejevanja naprosen so p. n. odjemniki, vedno izrecno zahtevati s etiketo in plačnim Neptunom, kakor tudi paziti na zamašni omot:

KRONDORFER
Podjetje studenca
Krondorfer p. Karlsbad
83-b — 26 15
Zalogo v Gorici
ima
Ang. Fornizzi

Anton Potatzky
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega
in nürnberskega blaga
na drobno in na debelo.

Jedlino 7,30-97
in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga
za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in čunjarje.

Največja zaloga
evljarjskih, krošnjarskih, pisarskih opo-
tovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvala.
Vozčki in stoli na kolesih za otroke.

Strune za godale.
Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.
Prosim dobro paziti na naslov:
Na sredi Raštelja št. 7.

Dr. Rosa balzam
za želocec

je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero uroča tek, olajšuje prebavo in veliko odvajajo.

Pozor! Vsi deli zaboja so previdni s hraven natisnjeno in zakonito priznana zaščitna znamka.

Glavna zaloga: 2, 26-30
Lekarna B. FRAGNER-ja „pri črni uri“ v Pragi.

Mala strana, vogel Spornove ulice.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr.; s pošto 30 kr. več. — Dnevno pošto razpoložanje.
Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Ne slisano še!!

V življenju se ne zgodi več tako redka prilika, da bi se moglo dobiti le za 2 gld. te-le potrebne predmete, in sicer 40 komadov: 1/ prima-ura, najlepše, lepo poslacena, z lepo verižico, točno kazajoča, z enoletnim jamčenjem; 1 fina zapustnica za dame iz pariškega duble zlata; 1 najlepše zakopčnica za dame nove facone; 1 krasna židana zavratnica za gospode; 1 igla za isto z umetnimi briljanti; 3 komade elegantnih gumbov iz duble zlata z umetnimi briljanti za prsa; 2 mehanična gamba za manšete, duble zlato s patentovanim zapiralom; 2 krasna gumba za ovratnico iz duble zlata; 1 elegantni prsten za gospoda z lepim kamenom; 6 najfinjših barvanih žepnih robcev; 1 krasno in fino obrobjeno žepno ogledalo; 10 finih angleških papirjev za pisma in 10 zavrtkov. Vseh krasnih predmetov stane z uro vred od 2 gld. in se dobi, dokler so v zalogi, po poštenu 75 1 povzetju pri krakovski 204 2

trgovski hiši F. Windisch v Krakovu,
(Krakau, Postfach Nr. 16-10).

J. Pserhoferjeva lekarna „pri zlatem državnem jabolku“ na Dunaju
I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve odvajajoče kroglice
je staroznana, lahko odvajajoča domača sredstvo. — Te kroglice so iste, ki so znane občinstvu že več desetletij pod imenom J. Pserhoferjeve **KRISTALNE KROGLJICE** in se izdelujejo pristne samo v lekarni „pri zlatem državnem jabolku“, Dunaj, I. Singerstrasse 15. — Te kroglice stanejo: 1 št. z 15 kroglic, 21 št. z 30 kroglic, 4 št. z 60 kroglic, 5 št. z 90 kroglic. — Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 št., 2 zavitek 2 gld. 30 št., 3 zavitek 3 gld. 35 št., 4 zavitek 4 gld. 40 št., 5 zavitek 5 gld. 50 št., 10 zavitek 9 gld. 20 št. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja). 208 6-1

Prosim, da se izrecno zahteva J. Pserhoferjeve odvajajoče kroglice in paziti je, da ima pokrov vsake steklenice isti podpis J. Pserhofer v rudičnih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhofer-ja, 1 posodica 40 št., prosto poštne 65 št.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 št., poštne prosto 65 št.

Stollov, Kola-preparat, izvrsno sredstvo za okrepčanje želoce in živcev, 1-literna stekla. Kola-vina ali eliksira gld. 3, 1/2 litra gld. 1-60, 1/4 litra 85 novč.

Grenka tinktura za želocec, (prej življenska esenca, ali praške kapljice imenovana). Rahlo raztopljajoče sredstvo, ki oživlja Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmacevtske specijalitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih omenjene ter se na zahtevanje točno in ceno preskrbljujejo tudi predmeti, kojih ni v zalogi. Razpoložanje po pošti vrše se točno, a treba je denar naprej poslati; večja naročila po poštenu povzetju.

Pri pošiljavi denarja po pošti nakaznici stane porto dosti manj kakor po povzetju.

in krepki želocec, kadar je pokvarjen, 1 steklenica 22 št., 12 stekla 2 gld.

Mastilo za rane, 1 steklenica 50 št.

Fijakerski prsni prašek, 1 št. 35 novč., poštne prosto 60 št.

Tannochininska pomada J. Pserhofer-ja, pospešuje rast las, 1 steklenica 2 gld.

Ranocelni obliž del-a, 1 lonček 50 novč., prosto poštne pa 75 novč.

Univerzalna čistilna sol Balcicha, domača sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 omot 1 gld.

C. kr. krojni privileg. aparati.

M. POVERAJ
krojaški mojster in trgovec na Travniku št. 3 v Gorici, 207
naznanja sl. občinstvu v Gorici in na deželi, da radi zopetne preselitve svoje trgovine
razprodaja blago po tovarniški ceni.

Rojaki! Pozor!

Gostilna „Pri petelinu“
ulica Glega št. 7. - v Trstu - blizu j. kolodvara

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je uredil svoje gostilniške prostore tako, da more priti v nje gospod in priprosti kmet. Postreže se vsakega z dobrih jedil in izbornim črnim ali belim naravnim vinom, in sicer po taki ceni, da se ne boji tekmovanja.

Gostilna je vedno preskrbljena z domačo posušeno in svežo presušeno, pristnim salamom, klobasami, nanaškim ovčjim in drugim sirom.

Priporočata zasebnikom in krmarjem svojo veliko zalogo črnega in belega vipavskega vina toliko iz zaloge v Prvačini kot v Trstu. Prodaja se na drobno in debelo in razpoložlja po zahtevi na vse strani strokovno prosto.

Vina so teh-le vrste: modra frankinja, berzamin, burgunder, izabela, rulanec stari in novi, belo stari in novo, rizijski stari in novi lid.

Specijalitetna vina črna in bela iz l. 1892, 1893, 1894, in 1895. v steklenicah od 1 litra 80 kr., pol litra 40 kr. — Domači tropinovec se dobi tudi po naročilu v vsaki meri.

Gostilna je odprta od 7. ure zjutraj do polnoči. — Priporočaje se svojim rojakom v Trstu in na deželi, da ga počasté s svojim obiskom pri vsaki priliki, drže se gesla „Svoji k svojim“, beletki udani

Anton Vodopivec, 194-6
gostilničar.

Josip Črnigoj
edini slovenski stolar v Gorici v ulici dle Boscu, priporočata se rojakom v Gorici in v okolici. Izdeluje vsakovrstne nove in popravlja stare stolice. Ne boji se tekmovanja.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikak nevarnost. — Ponudbe pod „Telecher Verdenst“ na Rudolf Mose, Wien. 197 10-3

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljico. Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetljico.

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ-A
v Pragi na Smihovu
(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporočata

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih. V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočalnih sprital domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerné, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto. 13, 52-49

Poprave izvršujejo po najnižjih cenah.

Stev. 444 Op.

Razglas.

Naznanja se, da
javna dražba
Zastavil III. četrtleta, t. j. mesecev
julija, avgusta in septembra 1895.
začne v četrtek, dne 10. decembra 1896. l. ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastaviljavnice in z njo združene hranilnice.
V Gorici, dne 11. novembra 1896.

Trgovec z vinom na veliko Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
55, 36 priporočata

dalmatinsko vino iz Jelše in Šibenika,
potem
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, hriskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpoložlja po željeznici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poltosa.

Važno za usnjarje!

Posojilnica v Konjicah je kupila iz zapuščine znanega tovarnarja JANEZA STANZER tovarno za usnje in hišo z gospodarskim poslopjem.

Tovarna za usnje je pripravljena za 20 do 30 delavcev in se ponuja v najem ali nakup.

Več pove dr. **IVAN RUDOLFF**, odvetnik v Konjicah na Štajerskem.

Velika Inomostska 50 kr. loterija Zrebanje 20. februarja 1897.

Glavni dobitek v gotovini 75.000 kron po odbitku 20%, 174 5 9

Srečke po 50 kr. priporočata A. V. Jona in Michlstädter & C. v Gorici.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici
priporočata sl. občinstvu

te-le v njeni zalogi izšle knjige:

„Slovanska knjižnica“
Doselej je izšlo 54 brošuranih sno. dev.
Prodajna cena za snopič je 18 kr. — Celoletna naročnina za 12 snopičev je 1 gld. 80 kr.

„Knjižnica za mladino“
Doselej je izšlo 21 trdo vezanih snopičev.
Prodajna cena za snopič je 25 kr. — Celoletna naročnina za 12 snopičev je 2 gld. 40 kr.

Materino delo za Bogo in domovino.
Za Slovence priredil po hrvaškem izvirniku Simon Gregorčič ml. — Velja 70 kr. — Knjiga je pohvaljena od devetih južnoslovanskih škofov.

Josip Pagliaruzzi-Krilanove POEZIJE.
Dva dela. — Cena vsakemu delu 50 kr.

Josip Pagliaruzzi-Krilanovi Spisi v prozi.
Trije snopiči in štiri slike. Skupna cena 60 kr.

Koledar za goriško nadškofijo za navadno leto 1897.
III. letnik. — Z bogato koledarsko in leposlovno vsebino. — Velja po pošti 45 kr.

Simon Gregorčič:
Zbirka pesmij. Izbrane pesmi.
Cena lični izdaji 30 kr.

Anton Funtek:
Zbirka pesmij. Izbrane pesmi.
Cena lični izdaji 50 kr.

Kažipot za Goriško in Gradiščansko.

Monsignor Andrej Marušič:
Epizode iz kulturne zgodovine goriške.
Cena 10 kr.

Anton Klodič-Sabladoski:
„Materin blagoslov“, igra v 3 dejanjih.
Cena 18 kr.

„GLUHONEMI“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. **„GLUHONEMI“.**
Spisal Anton Rudež — 350 str. velike osmine s 25 slik. — Znižana cena gld. 130.

Židovsko pravoslovje v Talmudu. Poročilo o delovanju deželnega zbora goriškega.
Cena 10 kr., 25 kom. 1 gld., 50 gld. 1-50, 100 gld. 2-50.
Cena 10 kr. v prid „Sloginim“ zavodom.

Izšla je že knjiga: „Venec slovanskih povestij.“ 180 str. velike 8.
Črtice iz ruskega, poljskega, češkega, slovanskega in srbohrvaškega življenja. Cena s poštino 55 kr.

Antona Martina Slameka:
Spisi, zbrani za mladino. 5 snopičev.
Vsaki snopič stane 25 kr.

V kratkem izide knjiga:
Prof. S. Rutar:
Zgodovinske črtice iz poknežane grofije goriške in gradiške.

Andrej Praprotnik:
Pesmi cerkvene in druge 2 snopiča.
Oba snopiča stane 50 kr.

„Salonska knjižnica“. Prihodnje izdanje: **„Popotnikov koledar“.**